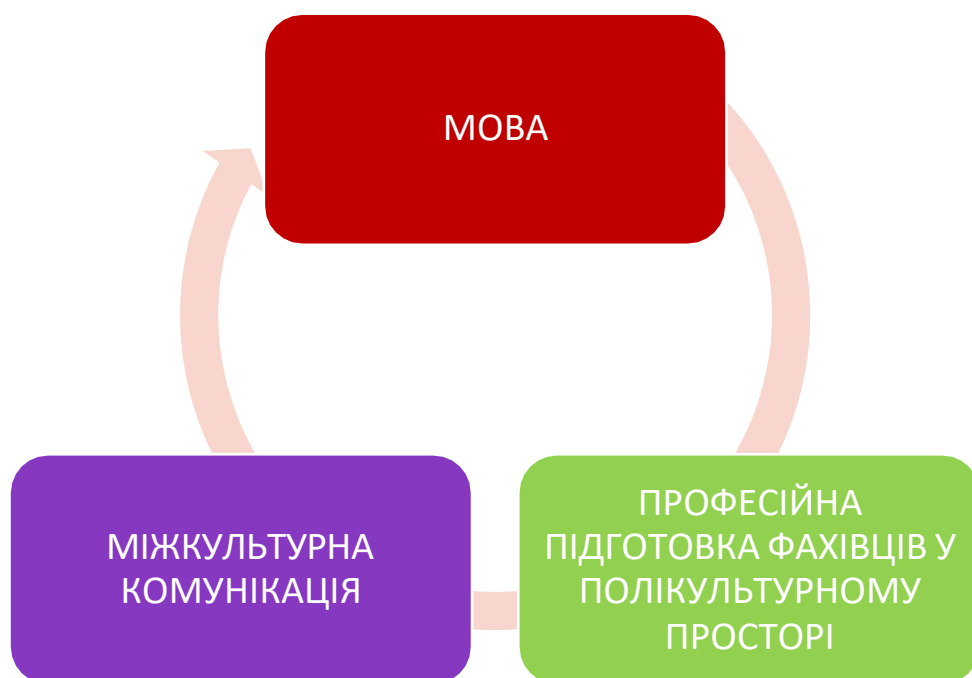

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

ХАРБІН – 2022

ОДЕСА – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Харбінський інженерний університет

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

Харбін – 2022

Одеса – 2022

Тетяна Стоянова

*к. філол. н., викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

Дарія Нікорчук

*здобувачка вищої освіти зі спеціальності «Філологія»,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ РОМАНУ МО ЯНЯ «КРАЇНА ВИНА» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ключові слова: лінгвокультурологія, лінгвокультурема, реалія.

В умовах швидкого розвитку міжнародних відносин між Україною та КНР, виникає потреба у міжкультурному обміні, тому здійснюється все більше перекладів художніх творів. У цьому процесі виявляється необхідність якомога краще розуміти лінгвокультурні особливості китайських текстів, щоб найповніше їх передати читачу, що і зумовлює **актуальність теми дослідження**. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше досліджено лінгвокультурні особливості відтворення роману Мо Яня «Країна вина» з китайської мови українською. **Методи дослідження:** *зіставний метод аналізу оригіналу і перекладу, метод суцільної вибірки* для створення бази дослідження, *описовий метод* для пояснення отриманих результатів роботи.

За останні роки активно розвивається така наука як лінгвокультурологія. Вона є достатньо молодою наукою, яка виникла на стику лінгвістики і культурології і вивчає зв'язок культурних і мовних явищ. Як зазначає лінгвіст Телія В. Н., лінгвокультурологія досліджує насамперед «живі комунікативні процеси та зв'язок мовних виразів із синхронно діючим менталітетом народу» [4, с. 218]. Інший вітчизняний науковець В. В. Воробйов характеризує її як науку, орієнтиром якої є вже нова система культурних цінностей [2, с. 32].

Однією із базових лінгвокультурологічних одиниць, яку впроваджує дослідник В. В. Воробйов є лінгвокультурема. Він визначає її як «діалектичну єдність лінгвістичного та екстралінгвістичного змісту» [1, с. 44]. У перекладознавчому аспекті лінгвокультуремі часто відносять до безеквівалентної лексики, тобто до таких одиниць вихідної мови, які у мові перекладу аналогів не мають.

Оскільки художні твори є відображенням життя, культури і традицій певного народу, то вони наповнені культурно-маркованою лексикою, великою кількістю реалій, які викликають труднощі при перекладі. Наприклад, у романі «Країна вина» зустрічаються терміни китайської медицини:

《又用一根生锈的铁钉子扎她的人中，扎她的虎口》

«...став колоти її іржавим цвяхом в акупунктурні точки над верхньою губою і між великим і вказівним пальцями...» [3, с. 316].

Унікальні терміни як 《人中》 і 《虎口》 у традиційній китайській медицині позначають дві акупунктурні точки на тілі людини. Перекладач за допомогою більш розгорнутого опису дав пояснення і в такий спосіб читачу стає зрозуміло про які саме точки йде мова. Дуже часто при перекладі реалій використовувалося транскрибування з метою збереження оригінального звучання, але з іншого боку це ускладнення для читача. Наприклад:

《脸色焦黄，像优质的**年糕**一样。》

«...обличчя в нього було хворобливо-жовте, кольору вдало спеченого **няньгао**». [3, с. 16]

《年糕》 у китайців – це новорічне печиво, яке зазвичай готується з клейкого рису або муки. З контексту можна зрозуміти, що «няньгао» – спечений виріб, але додаткового пояснення перекладач вирішив не надавати. Схоже трапляється, коли виникає необхідність відтворити історичні поняття. Перекладач транскрибує слова, але не додає коментар, як у прикладі нижче:

《爷爷是**秀才**，再上几辈还 过**进士**翰林什么的》

«...дід – **сюцаєм**, ще декілька попередніх поколінь предків були **цзіньші**, ледве не з академії Ханьлінь...» [3, с. 215]

《秀才》 і 《进士》 – наукові ступені, одна з яких перша у системі державних іспитів в імператорському Китаї, а інша є найвищою. Оскільки в українській мові аналогів цим термінам немає, використано транскрибування.

Отже, лінгвокультурологію вважають новою галуззю науки, яка вивчає взаємозв'язок явищ мови та культури. Її основною одиницею є лінгвокультурема, яку відносять до безеквівалентної лексики. Відтворення різноманітних реалій під час перекладу китайського роману «Країна вина» українською мовою має певні особливості. У ході дослідження виявлено, що основними трансформаціями, якими користувався перекладач були транскрибування, за допомогою якого зберігається реалія, і описовий переклад, який спрощує розуміння певних культурних елементів, котрі є характерними для китайців і в українській культурі не мають аналогів.

Література (References)

1. Воробьев В. В. Лингвокультурология. Москва : Издательство РУДН, 2006. 112 с.
2. Воробьев В. В. Лингвокультурология: теория и методы. Москва : Росс. ун-та Дружбы народов, 1997. 331 с.
3. Мо Янь. Країна вина / пер. з кит. М. В. Савченко. Харків : Фоліо, 2015. 526 с.
4. Телия В. Н. Русская фразеология семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва : Шк. Языки русской культуры, 1996. 288 с.
5. 莫言. 酒国. 作家出版社, 2011.

Тетяна Стоянова

*кандидат філологічних наук, викладачка кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

Надія Приходько

*здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська))
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА СТАТТЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

***Ключові слова:** науково-популярний підстиль, стаття, науково-популярна стаття.*

Вступ. З поширенням засобів масової інформації, особливо Інтернету, зростає роль науково-популярних статей. У наш час таких текстів публікується більше англійською мовою, ніж українською, тому виникає потреба перекладу з англійської мови українською. У сучасному світі у зв'язку з розвитком науково-технічного прогресу відбувається зростання місця наукових та технічних досягнень у житті людини. Наукові здобутки публікуються у спеціальних та загальнонаукових виданнях, на інтернет-ресурсах, тощо. Наукова інформація, призначена для широкого кола читачів, представлена текстами науково-популярного підстилю, який є різновидом функціонального наукового стилю. Таким чином, визначення місця науково-популярної статті у сучасному перекладознавстві є актуальним.

Методи дослідження. Під час дослідження проблеми визначення науково-популярної статті як об'єкту перекладознавства було використано такі методи, як збір та систематизація літератури для виявлення наявних досліджень за темою, критичний аналіз літературних джерел з метою визначення поняття науково-популярної статті, описовий метод для визначення місця науково-популярної статті у сучасному українському перекладознавстві.

Результати і обговорення. Перекладацька діяльність за Сдобніковим В. В. [3] визначається як «спосіб забезпечення міжкультурною комунікацією між різномовними суб'єктами, які вирішують певні задачі». Одним з найголовніших завдань науково-популярної літератури є зацікавлення та заохочення широкого кола читачів до прочитання текстів цієї літератури з метою ознайомлення з актуальними проблемами в певній галузі наук. Саме таку мету має автор оригінального тексту і перекладач здійснюючи перекладацьку діяльність.

Науково-популярний підстиль є різновидом наукового функціонального